

Licensjakt på varg 2015

Preliminär rapport från SVA:s undersökningar av fällda vargar

Avdelningen för patologi och viltsjukdomar
2015-02-09

Vargjakt av äldre datum. Kopia av oljemålning, daterad 1893 av Bruno Liljefors. Privat ägo. Foto: Erik Ågren

Licensjakt på varg 2015, preliminär rapport från SVA

Sammanställd av Jessica Åsbrink, Jonas Malmsten och Erik Ågren, Avdelningen för patologi och viltsjukdomar, Statens veterinärmedicinska anstalt, Uppsala 2015.

Kontaktuppgifter: rovdjur@sva.se eller telefon SVA:s växel 018-674000

Bakgrund och innehåll

Denna preliminära rapport redovisar färdiga eller preliminära resultat från de undersökningar som Statens veterinärmedicinska anstalt (SVA) utfört på de vargar som fällts under licensjakt efter varg 2015, efter beslut av länsstyrelserna i Dalarnas, Värmlands och Örebro län. En slutrapport med resultaten från pågående parasitologiska undersökningar färdigställs under våren 2015. En exakt åldersbestämning av vargarna genom tandsnittning görs av Matson's Laboratory (Montana, USA) och blir klar först under 2016, och ingår därför inte dessa rapporter.

Undersökningar som ännu inte är avslutade

Parasitologiska undersökningar av tarm (allmän parasitologi, inklusive dvärgbandmask) och muskulatur (trikinuundersökning) samt undersökning av blodprov för kontroll av rävskabbinfektion (serologisk undersökning av antikroppar mot *Sarcoptes*).

Beslutens efterlevnad

Nedan redovisas utfallet av de villkor och åtgärder som berörde SVA.

Länsstyrelsens besiktningsman ansvarar för att flådd kropp inklusive huvud och hudprov (1x3 cm) tas om hand och fraktas till SVA.

- Leveransen av kropparna har fungerat mycket bra. Det tog mellan en till sex dagar för kropparna att anlända till SVA efter det att djuret fällts.
- I några fall lämnades hudprovet tillsammans med kroppen.
- Från tio av vargarna har hudprovet inte inkommit.

Om djuret är eller kan tänkas vara angripet av skabb ska ytterligare hudprov tas från angripen del eller delar.

- Tre vargar som fälldes inom licensjakts tilldelning hade skabbliknande hudförändringar kom oflådda till SVA. Ytterligare en varg inkom oflådd, en kraftigt skabbangripen och utmärglad varg från Örebro län (V207/15). Denna varg räknades inte av tilldelningen då skytten hänvisade direkt till JF § 40b, avlivning av djurskyddsskäl. Ytterligare tre vargar rapporterades ha skabbliknande förändringar, men då dessa kom oflådda till SVA är diagnosen skabb inte fastställd ännu. Hudprov från affekterat hudområde på dessa tre vargar har inte inkommit till SVA.

Vargkroppen ska vara komplett, d.v.s. alla tår (exklusive klor), alla svanskotor, kraniet samt (för hanar) testiklar och penisben ska medfölja kroppen.

- Tre vargar saknade tåben på den oflådda kroppen (saknade ben finns då sannolikt kvar på skinnet med tassarnas yttre delar). En fjärde varg saknade yttersta delen av yttersta tåbenen på samtliga tår och yttersta svanskotorna då dessa hade klippts av med tång vid flåningen av kroppen. Testiklar och penisben medföljde samtliga kroppar från hanvargar.

Följande blanketter (tillhandahålls av besiktningsman) ska fyllas i och bifogas djurkroppen tillsammans med ovan nämnda prov eller prover: Registrering av fälld varg, Besiktning, provtagning och märkning av fälld varg, Påskjuten varg – platsundersökning och eftersök.

- Två av kropparna åtföljdes inte av någon av blanketterna, men personal från länsstyrelsen kontaktade SVA i förväg om detta. Ifyllda blanketter inkom i efterhand. Alla kroppar var korrekt uppmärkta.

Resultat och statistik från obduktion och undersökningar

Obduktion av de fällda vargarna har utförts av viltpatologer Jonas Malmsten och Erik Ågren. I den preliminära rapporten redovisas nu tillgängliga resultat. Till slutrapporten kommer resultat från pågående undersökningar att vara införda. Förutom parasitologiska undersökningar pågår en mer detaljerad genomgång av tänder och munhåla hos de fällda vargarna, vilket redovisas närmare i slutrapporten. Genomgång av skelettdelar som inte kunnat detaljgranskas vid obduktionen sker efter renkokning av skelettdelarna, vilket görs på Naturhistoriska riksmuseet.

Resultat

Till SVA inkom samtliga kroppar från de 44 vargar som fälldes under licensjakten. I bilagan Tabeller visas en översikt över information och resultat för alla individerna. Ytterligare en varg (V207/15, som var kraftigt skabbangripen) fälldes under jakten men avräknades inte tilldelningen. Förutom de fällda vargarna har rapporter inkommit om att totalt ytterligare sju vargar påskjutits under licensjakten men bedömts vara oskadda.

Statistik i korthet för 44 fällda vargar

Könsfördelning	22 st hanar, 22 st honor.
Åldrar (preliminärt)	26 st födda år 2014, 18 st vuxna (varav 5 st yngre vuxna "subadult").
Reproduktion	3 st av 10 vuxna (inkl. 5 yngre) honor hade varit dräktiga under 2014.
Hull/kondition	1 över medelgott, 42 medelgott, 1 under medelgott (skabbangripen)

Kroppsvikt	Antal	Medelvikt kg	Lägsta vikt kg	Högsta vikt kg
Alla vargar	44	34,1	25	51
Vuxna	18	37,9	29	51
Födda 2014	26	31,4	25	42

Magsäcksinnehåll (flera olika arter av bytesdjur hittades i vissa vargmagar)

Älg	20
Nötkreatur	4
Hjortdjur, obestämd art	3
Fågel	3
Smågnagare	2
Hunddjur?	2
Vildsvin	1
Rådjur	1
Hare	1
Tom mage	12

Noteringar om obduktionsfynd

Skabb

Tre av de 44 vargarna inkom oflådda, med pälsen kvar på kroppen då de hade tydliga eller misstänkta skabbförändringar av varierande omfattning; en från Örebro län med kraftigare skabbangrepp, och två från Dalarnas län. Tre inkomna flådda vargar hade noteringar om möjliga skabbskador på huden, enligt medföljande blanketter från besiktningen. Analyser av blodprov från alla vargar pågår, för att fastställa hur många som varit infekterade av skabb. Ytterligare en kraftig skabbangripen varg (V207/15) fälldes under jakten i Örebro län, men avräknades inte tilldelningen då vargen sköts med hänvisning till JF § 40b, avlivning av djurskyddsskäl.

Organförändringar

En ung varghane född 2014 (V240/15) hade en av testiklarna lokaliserad i ljumsken vid obduktionen, d.v.s. en lindrig missbildning i form av kryptorkism, då ena testikeln inte vandrat ner normalt till pungen.

En vuxen, något äldre vargtik (V281/15) hade ett flertal mindre förkalkningar i kärlväggen på stora kroppspulsådern, strax intill hjärtat. Detta bedöms inte ha påverkat vargen menligt, utan var troligen åldersförändringar.

En vuxen tik (V239/15) hade en äldre avläkt revbensfraktur på ett revben. Röntgenundersökning visade inga metallfragment i skadan.

Äldre skottskador

Tre vargar hade äldre skottskador (V174/15, V176/15, V244/15). Två av dessa hade en avläkt frambensfraktur med minimala blyfragment efter kulskott inlagrat i benskadan. En av dessa två vargar hade förtvinade muskler i det skadade benet och sannolikt nedsatt rörelsefunktion. Dessa skottskador bedöms vara minst flera månader gamla. Den tredje vargen hade en äldre hagelskottskada med inläkta hagel i bakdelen av kroppen, utan att uppenbara allvarliga skador på de träffade vävnaderna kunde noteras. Denna hagelpåskjutning bedöms vara minst flera veckor gammal. Bortre tidsgräns för när dessa påskjutningar gjorts kan inte fastställas.

Tandskador, tandfel och munhåleförändringar

En varg hade ett överbett, med cirka 8 mm mellanrum mellan över- och underkäkens framtänder. Detta bedömdes inte ha påverkat vargens förmåga att föda sig. Flera vargar hade mindre felställningar av enstaka tänder, någon varg hade dubbla tänder eller avsaknad av någon tand. Vidare sågs äldre tandskador med avbrutna eller slitna tänder av varierande grad hos äldre vargar. Fortsatta tandstatusundersökningar genomförs av veterinär inriktad på tandspecialisering, och resultat sammanställs senare.

Skelettförändringar i övrigt

Skeletten från huvuddelen av vargarna prepareras av personal från Naturhistoriska Riksmuseet. Framkommer ytterligare skelettförändringar efter renkokning så undersöks och dokumenteras dessa vidare för att komplettera obduktionsresultaten.

Hur vargarna har skjutits 2015

Som en del av återkopplingen till hur vargjakten genomförts redovisas hur de 44 vargarna har skjutits, med antal avlossade skott och noterade träffar och skottskador.

Skott och träffar, 44 vargar	Totalt	Genomsnitt	Intervall
Antal avlossade skott	125	2,8	1-6
Antal träffar totalt	83	1,9	1-4
Antal träffar i vital del (ej fångskott)	40	0,9	0-2
Antal fångskott	14	0,3	1

Inrapporterat **antal avlossade skott** redovisades på medföljande blanketter från länsstyrelsen.

Antal träffar totalt är hur många färsk skottskador som noteras på kroppen vid obduktion. Att vargar träffats av flera skott är förväntat, då det är jaktetiskt korrekt att fortsätta avlossa flera skott mot ett påskjutet djur som inte faller efter det första avlossade skottet.

Antal träffar i **vital del** som kan betraktas som dödande skott redovisas här separat, där avfångningsskott ("fångskott") **inte** ingår. Vital del definieras i denna rapport som det allmänt accepterade jaktetiska träffområdet där en kulträff normalt leder till en snabb död. Vital del avses här hjärta, lungor eller stora blodkärl i brösthålan, eller träff i brösttryggraden. Träffar i halsrygg, huvud, ländrygg eller lever kan vara dödande, förlamande eller orsaka förblödning, men är från jaktetisk synpunkt inte lämpliga träffområde för ett första avlossat skott då risken för skadeskjutning är stor.

Enstaka vargar har träffats enbart av ett eller flera skott utanför området för vår definition av vital del (totalt 29 träffar), men de har antingen sedan avlivats med avfångningsskott i huvud eller hals på nära håll, eller förblött av uppkomna skottskador. Hur lång tiden har varit från första skott tills djuret är dött har inte noterats för de fällda vargarna och tas därför inte upp i denna rapport.

Fångskott noteras separat. I enstaka fall finns inte uppgift om fångskott, men en färsk skottskada i kraniet där hjärnan träffats noteras som fångskott, om ytterligare skottskador noteras på kroppen. En varg var träffad enbart i huvudet, med uppgiften att ett enda skott avlossats mot djuret. Skottskador i halsen kan i något fall vara att betrakta som fångskott, men det kan vara osäkert hur de ska bedömas utan närmare uppgifter från skytten.